

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde

Lieve gemeente,

We zien het niet vaak in de Bijbel, maar in het verhaal dat we vandaag gelezen hebben is Jezus toch ronduit bot te noemen en buitengewoon onvriendelijk op het onbeschofte af, tegen een vrouw die nota bene om hulp komt vragen voor haar zieke dochter.

Wat is hier aan de hand?

We lezen dat Jezus naar Tyrus gaat, het buitenland.

Jezus verlaat het eigen land.

En daar in Tyrus blijft hij even.

Hij is bij iemand op bezoek, ongetwijfeld bij een Joodse familie, want Joden mogen helemaal niet met niet-Joden omgaan.

En hij heeft liever niet dat de mensen het weten dat hij daar is.

Jezus wil blijkbaar rust.

Maar dat gaat niet lukken, want er woont daar een vrouw, van Syro-Fenicische afkomst, wat inhoudt dat zij een niet-Joodse is.

En dat betekent dat er een barrière is.

Niet alleen de barrière man – vrouw, maar vooral ook die van Jood – niet – Jood ofwel een heiden.

Daar ging je als Jood niet mee om.

Dus wat dat betreft gedraagt Jezus zich hier zoals van hem verwacht zou kunnen worden.

Alleen wij hadden het anders gehoopt.

Als navolgers van Jezus hadden we graag gezien dat hij wat meer ruimte zou geven.

Wat meer respect voor een anders gelovige zou hebben.

Dat hij die strenge Joodse gedragsregels wat los zou laten.

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde

Want in het eerste gedeelte van dit hoofdstuk kunnen we lezen hoe Jezus losjes omgaat met de regels en voorschriften van het Joodse geloof.

Hij gaat daar in gesprek met een aantal Farizeeën en andere Schriftgeleerden.

We kennen van hen de zo karakteristieke discussies over de voorschriften van de wet en hoe je die nu precies moet naleven.

Dus het is in wezen heel normaal dat Jezus met hen in discussie gaat want zo doen Schriftgeleerden en Rabbijnen dat onder elkaar.

Maar misschien is er nog een andere reden dat Marcus deze discussies hier zo opschrijft.

In de tijd dat hij zijn evangelie schreef waren de eerste Christengemeenten ontstaan.

Aanvankelijk bestaande uit Joden en al vrij snel dankzij het vele werk dat Paulus daar in had gestoken, ook uit niet-Joden, heidenen.

En hoe zat het dan met al die Joodse geboden, moesten die heidenen zich ook daaraan gaan houden?

Moesten ze Joods worden of was dat niet nodig?

Het is een discussie die toen gevoerd werd en die op de achtergrond van het verhaal meespeelt.

Dus ik kan me voorstellen dat de mensen van die eerste Christengemeenten hun adem inhielden toen ze dit verhaal van Marcus lazen.

Eerst dat Jezus zo losjes om gaat met een heleboel geboden en verboden en dan.... .wat zal hij nu doen bij deze niet-Joodse vrouw.

Het verhaal is een verhaal over ruimte.

Hoeveel ruimte is er bij Jezus en hoeveel ruimte, kunnen we ons dan afvragen, is er bij ons.

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde

Vaak hebben we er wel een beetje moeite mee om onze ruimte te delen met anderen, die niet tot onze cultuur behoren, of die anders denken dan wij zelf doen.

Ruimte maken, bijvoorbeeld voor een andere mening, kunnen we dat?

Hoe zit het met die ruimte?

Is er bij Jezus ruimte voor een niet-Jood, een heiden?

Wat zal Jezus doen bij deze niet-Joodse vrouw.

Hoort die er gewoon bij of is dat niet het geval?

Nou voorlopig nog niet want ze wordt heel bot door Jezus behandeld.

Hij vergelijkt haar zelfs met honden.

Als ze hem smeekt om haar dochter te genezen dan zegt hij niet gewoon: 'Nee dat kan ik niet doen of dat wil ik niet doen.'

Maar hij werpt een obstakel op.

Eerst moeten de kinderen voldoende te eten krijgen.

Het brood dat voor de kinderen bestemd is, dat geef je niet aan de honden.

De kinderen dat zijn de Joden en de heidenen zijn de honden.

Het probleem is niet dat er te weinig brood is maar dat de kinderen voldoende gelegenheid moeten krijgen om te eten.

Reden genoeg voor die vrouw om Jezus onmiddellijk de rug toe te keren lijkt mij.

Maar dat doet ze niet.

Ze voegt zich in het beeld dat Jezus schetst: ok je noemt ons niet-Joden dan misschien honden, maar is het niet zo dat honden van de kruimels krijgen, die onder de tafel vallen?

De vrouw ruimt het obstakel uit de weg.

En je ziet dan ook dat Jezus zich niet afgetroefd voelt of gedwongen om zijn standpunt te herzien.

Maar hij is het met haar eens.

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde

De genezing van deze dochter, ook al is zij van niet – Joodse, heidense afkomst gaat niet ten koste van de kinderen voor wie Jezus gekomen is.

En omwille van haar antwoord is dan haar dochter genezen.

Je ziet dat Marcus zo met dit verhaal ruimte maakt voor niet-Joden.

Zij zijn ook welkom in die vroege Christengemeentes die zich gevormd hebben en die God willen dienen en Jezus navolgen.

Zij horen er voortaan ook bij.

Als kerk die zich verbonden voelt met het vrijzinnige denken, streven we naar een mentaliteit die bestaat uit tolerantie en uit openheid, ofwel met ruimte voor elkaar.

Tolerantie ten opzichte van alle mogelijke vormen van zingeving en tegelijk met geloof in de eigen traditie.

En openheid naar vreemde geloven en tradities en tegelijkertijd worden de eigen waarden gekoesterd.

Ruimte voor ieders eigen beleving.

Het is een houding die niet alleen in de kerk van belang is, maar ook in de politiek en eigenlijk in het hele leven en in de hele samenleving.

Want als je open staat tegenover je medemens in het algemeen en die niet gelijk afschrijft of verkettert, dan heb je toekomst met elkaar.

Wanneer je ruimte geeft aan anderen die er anders over denken dan jij, en je krijgt zelf ook ruimte voor je eigen opvattingen, dan geeft dat een leefbare samenleving.

Dat is de kant die we met de wereld op moeten.

En dat is een typisch vrijzinnige houding.

Want al in het verleden kenmerkten vrijzinnige denkers zich door hun open en onbevangen houding tegenover alles wat zich aandienende.

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde

Zij lieten zich niet langer door de kerk of door de overheid aan banden leggen wat en hoe ze nu precies moesten denken en waarover ze wel of niet mochten spreken.

Zij dachten zelf na en lieten zich in hun denken en bij hun wetenschappelijke arbeid niet aan de leiband leggen.

Gezond verstand en zelf nadenken zijn daarom van oudsher de kenmerken van de vrijzinnigheid geweest.

En dit zelf nadenken gold ook en vooral bij het denken over religie en over God.

Altijd zijn mensen op zoek geweest naar God, dat lees je al in de oudste Bijbelverhalen.

Dat zal in de toekomst niet anders zijn dan nu en dan in het verleden.

God als een adres voor onze vragen en vaak ook voor onze klachten.

Niet al onze vragen zijn nl. met gezond verstand en met behulp van de wetenschap op te lossen.

Maar in het denken over God, kunnen we wel verschillen.

Zien we God als iets of iemand die de wereld zal oordelen?

Zitten we als mens in een vaste structuur en kunnen we geen kant op?

Of kunnen we in ons denken ruimte ervaren?

Wij zitten als mensen vast in de tijd waarin we bewegen van geboren worden tot oud worden en sterven.

En daarbuiten denken we ons God, buiten de tijd en buiten de wereld zoals wij die zien.

God zou je ook het absolute kunnen noemen, of het ongrijpbare.

Want zodra we denken het te kunnen grijpen dan ontsnapt het ons.

Zo kunnen we ook alleen maar in beelden en in verhalen over het absolute, over God, spreken.

Zoals de Bijbel dat ook doet.

Beelden en verhalen die verwijzen.

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde

Omdat we er nooit bij kunnen.

Of we hebben ervaringen, maar ook hiervan geldt dat we die niet onder woorden kunnen brengen, want zodra we dat doen, dan is het weg.

Ervaringen waarbij we ons aangesproken weten en die niet onder woorden te brengen zijn.

Door heel verschillende dingen kan dit gebeuren: door het besef er niet alleen voor te staan, maar gedragen te worden door de mensen om je heen of door een kracht die je ervaart, de kracht van het leven zelf.

Soms kan ook een gevoel van dankbaarheid je overvallen, dankbaarheid dat het leven een geschenk is dat we mogen ontvangen.

En als we om ons heen kijken, naar de wereld, naar de schepping, dan ook kunnen we ervaren dat er een kracht in en achter dit alles is, die alles draagt en die ook ons leven wil dragen.

Zo zoeken we naar God in en achter de dingen.

Met nieuwe beelden en met nieuwe namen.

En wij doen dat op onze manier, die past bij ons.

De mensen van de toekomst zullen het op hun manier doen.

We hoeven daarom onze beelden niet door te geven ook al proberen we dat wel vaak.

Of onze manier om over God te spreken zoals hier in een kerkgebouw.

Dat kan in de toekomst allemaal anders gaan en op andere manieren gebeuren.

Alleen ons geloof en onze traditie is geënt op het geloof van Israël en op het verhaal van de Bijbel.

En dat heeft wel consequenties.

Die boodschap van de Bijbel is nl. niet vrijblijvend maar belangrijk om door te geven en mee te nemen de toekomst in.

Dat verhaal van de Bijbel vertelt ons hoe wij zullen leven: niet ieder voor zich en God zal wel voor ons allemaal zorgen.

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde

Maar met verantwoordelijkheid voor elkaar, voor onze medemens en voor de aarde waarop wij leven.

Daarvoor zijn al die wetten en verhalen bedoeld waar de Bijbel vol mee staat.

Het zijn geboden hoe je moet leven, in vrede en harmonie met je zelf, met je eigen familie en met de anderen om je heen.

Geboden voor een rechtvaardige maatschappij waarin mensen met elkaar kunnen samenwonen en samenleven.

En de Bijbel staat vol met verhalen waarin ook staat hoe het niet moet en hoe mis en fout het dan kan gaan.

Het grote gebod, en dat kom je in het Oude en in het Nieuwe Testament tegen, is God lief te hebben en je naaste die is als jij.

En hoe doe je dat dan: God liefhebben: dat doe je door recht en gerechtigheid na te streven.

Dat is door eerlijk en oprecht te leven en te werken met elkaar.

Door het goede te doen en medemenselijkheid te betrachten.

Niet alleen voor je eigen mensen maar voor iedereen die op je weg komt.

Door elkaar ruimte te bieden en met respect te behandelen, ook wanneer iemand een andere mening heeft.

En dan komen we weer bij die vrijzinnige mentaliteit van zopas, die mentaliteit van tolerantie, openheid en ruimte.

Maar dit is iets anders dan vrijblijvendheid en alles op zijn beloop laten.

Altijd moeten we allereerst blijven streven naar liefde, trouw, recht, rechtvaardigheid, goedheid, menselijkheid en ga zo maar door.

Dat zijn de kernwoorden van ons geloof die voorop gaan en die we mee moeten nemen en mee moeten geven de toekomst in.

Dan zal het een mooie en ruime toekomst worden.

Amen

Preek De vrouw die Jezus' beslissing veranderde